

Ivo Fencel

Předčítání dočasně nevidomé Jorice aneb

„Jsem chudá, bezbranná žena“

Probudil jsem se o půlnoci s pocitem, že mi něco hladí hřbet ruky. Pavouk? Jorika? Anebo to bezděky dělám sám? V tom noci zapípalo kuřátko.

Ale ne. Mobil.

Lorenci, jsi v Plzenci? četl jsem textovou zprávu. Tady v Úlicích se nám přihodilo něco nepříjemného, bohužel. Jorika dočasně oslepla! Nevidí. Tápe. A je jako ta květinářka z jednoho Chaplinova filmu, ale je to ještě horší. Dlouhodobě zůstává upoutána na lůžko. Takže pokud nejsi slepý taky a pokud bys Jorindu zatoužil uvidět, i když ona sama tě naprosto neuvidí, navštiv nás.

A podpis pod textovou zprávou? Kate. Ale ne Kate, vévodkyně z Cambridge, nýbrž starší Joričina sestra.

Co dělat? Sebral se - a jel. Ale sbalil jsem předtím uzlík buchet a pěti, šesti knížek, než jsem zazvonil u domku potaženého vinnou révou. „Kate?“ oslovil jsem ve dveřích hnědookou dívku.

„Ahoj, Lorenci. Pojď za mnou do ložnice.“

Tam ležela Jorika pod pokrývkou, ale hlavu měla podepřenou. Když jsem ji spatřil, vzpomněl jsem si na Čapkovu princeznu Solimánskou. A jak ji léčili. Jenže Jorika nebyla nemocná.

Byla slepá. A hořekovala a prosila: „Nejsou tu pavouci? Chci víc vína. Nic nevidím.“

„Ahoj!“ povídám.

„To jsi ty, Lorenci?“ poznala letitého ctitele po hlase. „No, tys tu scházel.“

„Jsem tu i služebně.“

„Jak to?“

„Pracuju jako předčitatelka.“

„Tak o to nestojím.“

„Takže nechceš předčítat? Mám tu pár hloupostí...“

„No, naštěstí existuje i fůra chytrých knížek načtených velmi dobrými herci,“ odsekla Jorika.

„Mohu ti ale přečíst o popravě mylady Winterové na odvráceném břehu řeky Lys.“ navrjlo jsem. „Anebo kousek scénáře Světla velkoměsta, když ten film nemůžeš vidět. Mám tu i

neznámou detektivku se slepým Maxem Carradosem a známý román Mrtvé oči Londýna. Anebo...“

„Anebo co?“

„Anebo chceš Jirku, postrach rodiny?“

„Jirku!“

Asi to vybrala namátkou, a aby měla pokoj, ale já to vzal vážně. Odhodil jsem veškerou ostatní literaturu jako slámu a zůstala jen ta brožovaná publikace se žlutým přebalem a ilustrovaná Jaroslavem Malákem. Než jsem začal předčítat, zeptal jsem se: „Propána, a co se ti vůbec stalo?“

„Není to prý navždycky, ale jsem slepá.“

„To jsi byla i předtím, když jsi nechtěla vidět, jak tě mám rád,“ pravil jsem nepřístojně a vyčítavě.

„Ale já to dobře viděla, pleteš se. Jako obvykle. Záleží teď na tom?“

„A na čem? Obávám se, že určitě dost záleží na tom, jak je kdo starý a jak vypadá. Ne?“

„Chodí to tak, Lorenci, ale jsem slepá a víš co? Čti!“

„Ale co Katka?“

„A co je se mnou?“ zeptala se starší sestra, která nás celou dobu upřeně pozorovala.

„Taky čteš sestře?“ zeptal jsem se jí.

„No, někdy ano, ale mám i prince Williama a dceru, takže čtu někdy dceři a Jorice dohromady. Jenže malá hned odběhne a moc toho nenačteme. Předčítání ostatně není šlechno.“

„Není,“ souhlasil jsem.

„Není, a ty jsi, Lorenci, udělal tu kardinální chybu, že jsi sem vůbec přijel,“ uslyšel jsem pojednou Joriku. „A tak se nevykrucuj - a koukej předčítat.“

Stál jsem před jejím lůžkem a bezděky si vybavil povídku Muž, který měl rád Dickense. Dopadnu snad, jako její zdeptaný hrdina? Bylo mi to fuk. Úplně namátkou jsem otevřel žlutou knížku (asi tak jako bibli) a začal:

„Jedenáctiletý Jirka Brown, přestrojený za lupiče a vybavený sadou indiánských šípů, vstoupil o půlnoci do ložnice své sousedky slečny Montaguové s namířenou špuntovkou - a přivodil

této anglické dámě srdeční zástavu, tedy skoro. Jak tam seděla v křesle, zdvihla ruce a jen sténala: Nestřílejte! Prosím, nechte mě dýchat. Jsem chudá, bezbranná žena!

A Jirka? Klidil se domů. Jemu to stačilo. A slečně?

Incident ráno líčila, ale nemířil už na ni špuntovkou malý Jirka, nýbrž tři dospělí bandité. Ve škraboškách. No, a já vykřikla: Palte, nechutní zbabělci! A když slečna onu vzrušující historku vykládala odpoledne již potřetí v kávové společnosti a panu vikáři, stálo proti ní šest banditů a ona odhodlaně zpívala britskou hymnu God save the King.“

Skončil jsem s předčítáním. Vzhlédl. Jorika spala.

„Tak to by pro dnešek stačilo,“ vzala mě Katka za ruku. „Sluho, propouštím tě. Nejsi lepší než rozhlas, ale jsi hodný. Že ses ukázal. Předčitatelka nebyla na škodu.“ A pustila mé prsty.

„Ale žije vás tu přece plno,“ namítl jsem. „I vaše máma. A tvůj přítel. Sousedi. A konečně, „ a zaváhal jsem. „Nemá snad Jorika kluka?“

„Momentálně nemá, a to máš tedy štěstí.“ zavrtěla Kateřina pochmurně hlavou. „Nikdo jiný, snad s výjimkou plzeňské herečky Kateřiny Vinické, navíc nepředčítá tak poutavě jako ty, a co hlavního, nikdo neumí trefněji vybírat, co se má číst.“ Zavřela oči. „Mimochodem, máš rád Dickense?“

„Kdo by neměl?“

„A co třeba Příběh dvou měst?“

„Příběh dvou měst? To byl samo sebou bestseller,“ povídám, „ale je mnohokrát zfilmován.“

„To vadí?“ Mé a Katčiny oči spočinuly na slepé Jorice. A pak? Políbil jsem zničehonic princeznu Kate a zeptal se: „Nejsme takhle náhodou v romantickém příběhu?“

Vymanila se mi? Ani už nevím. „V romantickém příběhu? Já bych ani neřekla!“ zchladil mě každopádně Joričin hlas. „A vůbec, neměl bys pokračovat ve čtení o Jiřím. Lorenci! Jsem jedno ucho.“

Otočili jsme se s Kateřinou - a spatřili její doširoka otevřené zraky. Jako by se Jorika dívala.

„Proč vlastně nevidíš?“ zeptal jsem se.

„Co já vím! Kvůli stresu?“ optala se stejně tupě jako zajaté zvíře. „Řeknu ti o tom. Přes prázdniny jsem tři měsíce pracovala jako barmanka na řeckém ostrově Rhodos, kam jsme museli na praxi v rámci studia.“

„Ale to já vím.“

„No! Právě. A ty jsi tam najednou, nečekaně dorazil trajektem. Do Údolí motýlů.“

„Ale přece jsi mě tenkrát vzala na milost, ne?“

„Nevzala. Pleteš se, Lorenci. A právě od té chvíle nevidím.“

Oslepla údajně ze šoku a skutečně nikoli následkem nepřiměřeného pracovního vytížení za barem. „I když nutno dodat, že šlo o souběh více příčin,“ uvedla Jorika věci na pravou míru, „Tím, že ses na Rhodu vyklubal, jsi mě ale jednoduše dorazil. Takže jsem teď slepá jako patrona a tím pádem i bezmocná, všem obtíž, i když to nedávají najevo, a odkázaná tady na hodnou sestru.“

„A co vlastně pořád děláš?“ zeptal jsem se krajně netaktně, jak mívám ve zvyku, a nešlo to vrátit.

„Co dělá slepec?“ odpověděla Jorika otázkou. „Rozhodně se zbytečně neučím žádné cizí jazyky. Poslouchám písničky, většinou. Z rádia. Z nosičů. Na co čekáš, ty dřevo? Čti mi. Čti mi o Jirkovi.“

Vtom se mi teprve vybavilo, že byla tvůrkyně jedenáctiletého Jirky Richmal Cromptonová, těžce nemocná. „A myslím, že snad ochrnutá,“ řekl jsem.

„Ochrnutá, ale ne slepá. Copak byla slepá?“ rozvřískala se Jorika - a představila si najednou v celé hrůze onu půlnoční událost se špuntovkou, jenže zbraň jsem třímal

já. A ta představa jí způsobila takový šok, až prohlédla a najednou nebyla slepá jako patrona a jak si mi do Starého Plzeňce doneslo, s někým teď i chodí.

Se mnou ne, ale zase tak mi to možná nevádí. Vynechal jsem totiž v tomto příběhu jeden podstatný detail a hned řeknu který. Než jsme se s Jorikou dopracovali k Jirkovi a té klíčové scéně šoku, přečetli jsme toho už moc, protože jsem ji na chvíli navštěvoval skoro každý večer po dobu asi sedmi let. A skutečně mě to bavilo - a skutečně jsem tu dívku z Úlic absolutně miloval. A předčítání mohlo i pokračovat, kdybych nepřehnal onen šok, a tak mi dnes už světla Joričiných očí nepatří, a tak mi dnes už zůstala jen světla velkoměsta.

Grr! Ten prokletý Jirka!